

Redactiunea

se affia in

Strat'a lui Leopoldu Nr. 44.
Scrisorile nefrancate nu se primescu
decatu numai de la correspundintii reguari si „Federatiuni.“ Scrisori
anonime nu se publica. Articlii transmis si nepublicati se voru arde si numai la cerere espre sa se retorna.

FEDERATIUNE A

Diurnal politico, literariu, commercialu si economicu.

Appare Joi-a si Domineca.

Invitam la renoirea prenumeratiunei si rogam totodata pre o. d. restantiari, se aiba bunetate a-si rafui socrtelele, pentru a poti si noi impleni mai cu inlesnire detorintele nostre.

R e d.

B.-Pesi'a, 2/14. Noemvre 1874.

Comisiunea financiaria esmissa camer'a deputatilor Ungariei, urzea lucrarii sale cu diligentia. Putinutea ce luara dep. Col. Tisza si bar. Sennyei, facia de ministrul Ghiczy, acesta comisiune, dede occasiune coniuncture de coalitiune intre acesti oii corifei si partitele loru, spre a se reduce crisa ministeriale de si nu toale celu pucinu partiale; de aici se si escu fain'a ca Col. Ghiczy si-ar fi erutu demissiunea inca in aceea-si sienta a comisiunei in care fusese combutute si in care se afia de facia si ministr. pres. Bitto cu alti collegi ai sei, acesta faina se desmunti numai decatul emane inas intrega greutatea situatiunei in tote nevoie sale financiare, fara ca se pota prevede modulu deslegarii.

Ominosulu §. 5. *allu legii elect.* este etra cea de smintela a ciociloru magari din camer'a boieresca. Vre o cati boieri, dintre cei mai reactiunari ai transilvaniei, dedera unu pronunciamentu d'in Clusiu, prin care reproba votarea deputatilor mag. ardeleni, si an votatu §. 5. si voteza neincredere atatu loru catu si ministrului, sub testu, ca acesti domni sacrificia interesele magiarilor d'in Transilvania. Deverulu inse este, ca de se sacrificava, apoi numai interesulu personale familiare allu acelloru ciocoi de bani si grafi se sacrificia dora incatuv'a, si neci decatul allu populatiunei magare, carea intrebata ar' da de minuna pre nechiamatii se si advacati de ta-di, impilatori de alta data nu numai ai Rloru, ci si ai magiarilor. Cioimea s'au facutu luntre si punte pana successese a induploca pre membrii comisiunei jur. ai camerrei boieresci formula era unu nou testu, care si travestitu, in fondu inse, este tu primitiv'a modificatiune ciocoiescă.

Punctele novei modificatiuni sunt: septulu electorale in communitatile mari si mici alle Transilvaniei, l'aut-a, a.) cari pre basea catastruului in gore platescu contributiune de patientu dupa unu venitulu curatul de 84 fl. si possiedu casa ce cade in clas. I. contrib. dupa 79 fl. 80 cr. deca cada in cl. II. de contrib. seu mai su, dupa 72 fl. 80 cr. b.) Cei ce placa dupa venitulu curatul (pamentu casa de I seu III. clas.) celu puci 105 fl. contributiune de statu. Va se a cl. I. respunde la 18 fl. 48 cr. dacl. II. la 18 fl. 25 cr. si cl. II. la 17 60 cr. dare, adeca intre modif. boierica de 18 fl. 48 cr. si testulu camerrei deputatilor, de 16 fl. 22. cr. difierint este de 2 fl. 26 cr. in defavorea contribuentilor.

Assemene la §. 7. leg. notar. comis. jur. a boierilor tiene la testulu strictivu, identicu cu celu formulat in ma de comisiunea centrala a camerrei deputatilor. Se dice, ca min. Szapá-

ry intimidatul de amenintiarile poterni-ciloru ciocois temendu-si portofoliul de aviditatea aprigului seu rivalu c. Vict. Zichy, notar, camerei boier. ar' fi de chiaratu ca pentru alinarea agitatiunilor ciocoiesci (si spre asseourarea portofoliului seu) adere la nouele modificatiuni. Noi nu credem a acesta insulta, ca-ci insulta este, deca fain'a s'ar adeveri si peccatu de staruintele sale de pana acum, deca nu are tari'a d'a persevera pana in fine, siguru fiindu de spriginulu majoritatii camerei deputatilor, seu ca tota istoria se reduce la unu joc teatral, ce ar' fi menit a salvă apparentia. Domnii inscenatori se nu creda inse, ca spectatorii sunt atatu de simpli, ca se nu pricepa ceea ce se petrece in dosulu culiselor. — In fine speculatiunile ciocoiloru Transilv. d'a-si assecură mandatulu de dep. inca si au leaculu loru. Romanii Trans. de si nu voru alege dep. rom. pentru d'et'a d'in Pest'a, — unde atatu de frumosu se imparte direptatea, — voru merge inse la urna spre a vota preste totu cu oppositiunea, numai ca se trantesca pre ciocoi d'allu de Chimenesci, Telechesci, et consortes, atunci dumnealoru se-si faca cogociu d'in §. 5.

Cestiunea, inca nedeslegata, a *confir-matiunii nou-alessului A-eppu si Metrop. rom. gr. or.* preocupa, nu mai pucinu ca alte cestiuni grave de statu, spiritele in cercurile guverniali si insuffla grige si temeri Romanilor preste totu fara osebire de confessiune. Procedur'a unor agenti clandestini, stracorata si in press'a germano — seau mai bine judano-magiaru de aici, nu pote fi causa destullu de plausibila a justifică irritatiunea guvernului in acesta delicata cestiune. In assemene casuri denunciatu si insinuatiunile, adese ori celle mai vile, sunt la ordinea dillei, dara acelle se reduc pururea la adeverat'loru valore, candu numai personalitatile ur'a si passiunile sunt in jocu; alt'a este inse faci'a lucrurilor indata ce „*cugelete rezerve*“ au prinsu radecine in regiunile guverniali. — Se nu uitam casulu precedente atatu de prospetu allu metropoliei serbesci, care deca s'ar reduce numai la cestiunea personale, ar remané „enigma“ pentru noi, dara indata ce vomu pertrunde mai aduncu in cestiunea dreptului majestaticu marginitul prin statutul organicu, afflamu usioru splicatiunea, — atunci *tendint'a potestatii d'a lovi dreptulu ce geneza*, este invederata. Statutul este lege, dar ea geneza poate testata si acesta este de ajunsu unde se tinde d'in ce in ce la guvernamentu personale si specificu nationale. Noi asiá pricepemu, asia splicamu asiá deslegamu enigm'a serbesca, applicata la Romani. Cu tote aceste ministeriulu se va cugeta bine pana a sarì Rhodulu. Consiliarii tronului vedia deca padis-ei nu legile, ci numai convenientulu constitutionale. Noi credem a votul majoritatii congressului d'in Sabstiu va fi respectat.

Publicaramu in nr. tr. si cestu pres. dupa „Tel. R.“ actele sinodului per apices. Cetitorii nostri voru ceti pintre s'rele „Telegrafului“ partialitatea expressa ici si colo destullu de pregnant, dar in fine este singurulu organu care adusse reporturi, pentru ca celle publicate in „Alb.“ sunt de alta natura. Daca nu potem aproba fleacurile „Albinei“ cu part'a „liberale“ si alte calamitati causate prin excessu de idololatria, nu

potem se nu relevam lips'a de celu mai primitivu conceptu de constitutio-nalismu a collegilor de la „Tel. Rom.“ cari nu se sfiscu a numi „fractiune“ marea majoritate a unei corporatiuni. Ar fi de dorit ca omenii se pricepa, ca atatu vanitatea potentiat la Baalismu, catu si ur'a, passiunile neinfrenate sunt nu numai daunose ci si ridiculose.

Vienn'a 11/11 1874.

Ceea ce occupa cu deosebire opinionea publica e asta-di scirea electrica despre trecerea pretendentului Don Carlos pre territoriu francesu. Din Paris, Bayone si Madrid deodata se lati scirea asta si pucinu dupa aceea vine „Agentia Havas“ si demintiesce totulu, ma sustiene ca banditulu si acumu e in fruntea omenilor se si combatte cu tarifa pentru caus'a cea santa. Cestiunea e multu mai interessanta de catu se trece mu superficialu preste d'ins'a.

Onor. lectori si-adducu aminte din colonele acestui diuariu, despre decursu bellului civile din Ispania, carele acumu aprope de doi anni uccide frati de acelui-asi sange.

Ide'a libertatii s'a incubatu multu mai tare in Europa, de catu ca unii ruginiti se mai pota redică susu flamur'a secului de mediloci. Don Carlos a dechiaratu, ca restaurarea lui in Ispania va insemna totuodata si restaurarea poterii temporale a lui Piu IX; in urm'a acestei-a tota lumea catolica si-a deschisu pung'a si a implutu vistieria pretendentului. Totulu inse nu a ajutat nemicu. Ispania a respinsu cu barbaria atacurile hotilor. Puyerd'a cea amenintiata cu perire fu liberata, La Guardia cucerita; Vitoria si Pamplona de nou providiunate; la Villafranca del Cid bandele a 10 comandanti batute, era Lozano batutu si prinsu; aceste sunt resultatele cele mai prospete ce le pot omulu astfel in istoria bellului civile. Vediuramu mai de un'a dille cumu se resculara asupr'a-i bandele sale proprii in Durango pentru depunerea lui Dorrogaray. De atunci Carlistii nu au facutu nece unu sporu, in urm'a caror-a apoi Don Alfonso, cu renumit'a sa socia Lona Blanca, au luat-o pre petitoru si s'au lassatu se pauseze in romantica cetate din vallea Murului, in Gratiu; dar Don Carlos nu a desperat, vediendu passulu fratelui seu, ci adunandu si ostirile a impresuratu cetatea Irun, propunendu-si se o cucerescu seau se mura sub murii ei. Bombardarea se si incepù si pre candu lumea accepta cu inordare finitulu bellului, pre atunci chiaru ne suprinse scirea de mai susu despre trecerea pretendentului pre territoriu francesu. De si „Agentia Havas“ desminte scirea asta, lucrulu in sine totu e destullu de insemnatu si anume:

Armatele republicane la sfatulu bravului Moriones au addussu lucrulu intru acolo, ca banditii sunt incungurati de tote partile, remanendu-le scaparea numai in Francia. De la ataculu de la Irun va aterna totulu; pierdu Carlistii aici, atunci avemu se privim bellulu de inchiaiatu, la din contra pote se mai continue, dar la nece unu casu, timpu mai indelungat nu va durá, de ora-ce li-s'a taiatu mai de totu comunicatiunea in afara si Catolicii nu mai potu tramitte arme, munitiuni si parale. Acésta avemu se o multumim principalu de Bismark, de si nu cu vointa

Pretiula de Prenumeratune:
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . . 5 " "
Pre anu intregu . . . . . 10 " "

Pentru Romania:
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 " = 16 " "
Pre 3 — 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbra
pentru fise care publicatiune separata. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu exempliar costa 10 cr.

sa cea buna s'a intemplatu, ca cea planurile sale tintau intru umilirea Francei, era nu intru a ajutá republicei Ispaniole, unde dupa cum aflam totu mai pescuesce dlu de Bismark, dar credem ca nu va prinde nemicu. Acum e timpul, ca maresialulu Serrano se arrete lumei in catu a cugetatu dinsulu onestu cu patri'a sa, candu a desfiantat Cortesii cu poterea baionetelor. Vom vedé.

Venindu la Francia, insemnatu aici resultatulu alegerilor d'in dominec'a trecuta: in departamentulu de Drôme fu alessu republicanu Madier si in departamentulu de Nord era-si republicanu Parcy, carele fu recomandat de dlu Thiers prin una epistola adressata la doi deputati. Ex-presedinte republicei petrec in Nizza, dar ochii sei de vultur nu parasescu interesele Franciei. Dorere inse ca in departamentulu Oise republicanii nu se impacara; pacea annunciata in numerulu trecutu a fostu basata pre sperantia, ca va veni lucrul la alegere mai strinsa si atunci republicanu cellu eu voturi mai pu-cine se va retrage in favorea cellui alaltu; dar streltu bonapartistu ducele de Mouchy a manipulatasi de bine, ca a intrunitu la prim'a alegere mai-oritatea absoluta si republicanii au remas pre diosu. Triumful ducelui inse nu a rezultat d'in vointa poporului, ci din 500 mii franci, ce i-a spesat pentru cumpararea voturilor. Inca bine! Pre d' ce merge se vede totu mai bine, ca in Francia la urma voru essiste numai doue partide mari, adeca: republicanii si bonapartistii; monarchistii nece candidati nu cutedia a-si mai pune la alegeri, prin urmare, mane poimane se va ivi alternativ a „republica“ ori „imperiu“? Alegeti monarchistilor un'a ori alt'a. De septembra nu e nece vorba, decatul numai identificandu-lu cu bonapartismulu. De altu-mentrea totulu se va chiarificá in sessiunea venitoria, carea cu Decembre se incepe. Noi din parte-ne sustienem, ca adunarea natinala seau va organizá republica sub presidiulu lui Mac-Mahon, seau se va desfintat. La acésta ne indereptatesc unu articlu din „Journal des Débats“ scriissu de dlu Laboulaye, in carele se desfasura pre lungu si pre latu programma centrului stangus si ajunge apoi la alternativ a: „votarea constituantei ori dissolvarea.“ La aceste amintim, ca si diuariulu dui Décazes „Presse“ sustiene pre dlu Laboulaye si astufelu in adeveru nu se sece ce voiesce si ce nu voiesce Mac-Mahon. Dar se mai acceptam.

Specialu de aici din locu insemnatu, ca M. LL. au calletoritu in Boehmia la Pardubitz unde se va tiené un'a venatoria. Se precepe de sine, ca preste totu locul fura primiti cu insufletire mai alessu din partea nemtilor. Cumu ca acesta calletorita va avea si insemnate politica, nu se sece; noi credem ca nu.

Senatulu imperialu s'a ocupat pana acumu cu desbaterea unei legi pentru actiuni. Dupa acésta urmeaza unu codice nou penalu asternutu de ministrul justitiei dlu Glaser. Acestu codice se deosebesce de celu pana acumu in vigore prin aceea, ca e classificat mai strinsu si totulu e cuprinsu in paragrafi mai pucini, decatul era mai nainte.

Dreptulu Romaniei d'a inchiajă tractate si conventiuni internationale.

Publicassemu mai multi articli relativi la acesta importante cestiune, amintissemu si despre not'a collectiva a celor trei poteri nordice, cari starau a induppleca pre guvernului turcescu a recunoscere acestu dreptu Principatelor dunarene (Romania si Serbia); acum publicam si not'a circulara de la 11/23 Oct. a. c. care ministrul de externe allu Turciei o tramele celor trei mari Poteri si care au comunicatu-o in copia representantilor Politelor garante.

Constantinopole, 23 Oct. 1874.

In acestu momentu s'a facutu unu passu colectiv din partea celor trei Poteri mari alle Nordului. Primii dragomani ai ambassadelor Austriei, Germaniei si Russiei, mi-a comunicat o instructiune identica din partea siefioru d-lor in privint'a dreptului Principatelor-Dunarene, de a inchiajă conventiuni comerciale cu poterile straine. Am onore a ve tramite, odata cu aceasta copia dupa acesta instructiune.

Dintr'ins'a resurta, precum veti vedé că in vederea intereselor loru materiali si a positionei Principatelor, cabinetele din Vienn'a, Berlin si St. Petersburg declară că au dreptul de a inchiajă cu dinsele conventiuni directe si speciale de vama, tarife si commerciu. Aceste cabinete ne assecuă in se in acellu-asi timpu că transactiunile ce au sè intrevie, nu voru avé „caracteru politicu.“ Valorea ce are pentru guvernului imperi. ori-ce comunicare din partea celor trei Poteri amice si aliate cu Port'a, i impune detori'a de a imprimi pre catu se pote dorintele loru. Ne-am tinutu totu-de-aun'a de acestu principiu asiā in catu candu Cabinetul Venei a luat initiativ'a propunerei, de a accordă Principatelor dreptul unor conventiuni comerciale cu strainetatea, prim'a nostra etate fu, de a caută o combinare de natura a conciliá drepturile Portei cu essentiale situatiunei.

„Guvernulu imp. scie sè aprecize interesele mai multu seu mai putinu directe, mai multu seu mai putinu importante, cuprinse in acesta cestiune; ellu nu necunoscce nici aceste interese si nici necessitatea care decurge

dintr'insule, subt punctul de vedere allu unei determinari politice. Ellu n' ar lipsi de a se associá cu ideea solutiunei in cestiune, deca ea n'ar trece peste scopulu speciale, ce se pare că si-propune de a ajunge.

Au declarat in adeveru celle trei Poteri candu au facutu passulor, că nu voru atinge intruimica legaturele, ce unesc Principatele cu Curtea suzerana — si priimim acesa declarare cu satisfactiune. Inse totu suntemu siliti a ve intrebá, deca nou'a lovitura ce are a se da tractatului din Paris, nu va ave acelua-si efectu, ca si loviturele precedente si deca nu va veni o dt, in care voint'a omenilor va fi nepotintiosa spre a opri currentul ce va fi creatu printr'unu siru de infractiuni.

Acesta reflexiune nu ne este provenita dintr'o rea interpretare asupra propunere; Principatelor. Cunoscem intinderea prerogativelor de cari elle se buceura sub reportul administrativ si commerciale.

Admitemu inca ca Poterile alle caror supusi intretinu relatiuni cu Romania (Turculu persiste a nu recunoscce acesta numire si dice: „Mold. si Valac.“ — Red. „Fed.“) si Serbia, voiesc sè tien comtu de consideratiunile ce resulta din conditiunile particulare alle acestor principate; inse ni-ar fi greu, a trage de aci o conclusiune, care ar pune cestiunea pre unu terrenu cu totul altul de catu acellu allu tractatelor.

Fiindu ca se cuvinte a se face abstractiune de punctul de dreptu si a se evită ast-fel o discussiune care ne-ar conduce la necesitatea de a face appellu la opinionea individuala a fiecarei din partile contractante tractatului din Paris, noi nu vedem de catu o parte numai a cestiunei: aceea de unu recursu prealabilu allu guverneleru princiare cätrea Curtea suzerana. Evidentu, că propunerea noastră lassa drumul deschis pentru ori-ce transactiune legala avendu de scopu de a asetură resultatulu, la care voru sè ajunga celle trei Cabinete de Nord in interesul supusilor loru. Inconvenientele ce resulta d'in lips'a de ingagiamente contractate si basate pre desvoltarea progressiva a căllilor de comunicatiune, se potu inlatură dupa opinionea S. Porti cu deseverisire, fara ca sè fie neccesitate de a caută unu terrenu de actiune afara din tractate. Nu este pre-

cum se presume, numai o cestiune de forma, care ne impune atitudinea noastră in acesta impregiurare. Principele cancellaru (Gorcicoff, Bismarck si contele Andrassy,) pote sè fie assecuratu că nisice consideratiuni mai superioare ne impunu detori'a de a nu ne abate de la lini'a de conduită ce ni-am trasu inca dintru inceputu. Ne magulim cu sperantia, că (Esc. Sa) va priim acese observatiuni cu aceea-si lealitate cu care noi ne esprimem ideile nostre.

Ve rogu, sè dati cetire prezentei depesie ministrului de Esterne al Maj. Salle, (cutare) si se-i lassati copia dupa dins'a, deca (Esc. Sa) o va dor.

Priimti etc.

Aarifi.

D'in actele Congressului nat. beser. gr. or. din Sabiu.

Siedint'a de la 19 Octobre, 1874.

Sambata inainte de amedia s'a tienutu o siedintia secreta in caus'a deputatilor cler. dificultati din dju cerculu Sebesiului: Mich. Lazaru si Alessandru Tordasianu, in se fara nici unu resultat. Dupa amedi deschidiendu-se siedintia publica se verificara mai intai M. Lazaru si Al. Tordasianu, dupa ce a sositu telegram'a P. Prot. din Sebesi Tipeiu, prin care comisiu ilu asigura, ca actele electoralni suntu autentice si in ordine buna. Tota disputa cea lunga pentru a nulifică actulu, a fostu unu „certamen de lana caprina.“ Se verificara mai departe la propunerea comisiunei deputatii: N. Cristea, N. Popoviciu, Z. Boiu I. Gallu, S. Piso, Sim. Piso, I. Teconta, I. Zacharie, toti din archidiocesa si N. Prosteanu din dieces'a Caransebesiului.

Mai multa vorba s'a facutu in siedint'a de adi pentru deputatulu laicu din cer. II. Petru Rosca, contra căruia s'a insinuatu 3 proteste. Aici e notoriu, ca nu numai s'a cerutu nullificarea alegerei dara din motivu, ca in protocolele de alegere V. Romanu intrunesc majoritatea voturilor s'a propusu, sè se dee acestui-a — credintualul si acesta prin Desseanu. In fine se primesce propunerea — comisiunei, si actulu avendu defecte de formalitate s'a nulificatu. Siedint'a s'a redicatu la 7 ore și s'a anunciatu alegerea de metropolitul pre diu'a de Dumineca la 11 ore a. m.

Siedint'a de la 20 Oct. v. 1874.

Siedint'a se deschide la 11½ ore a. m. Se cetește protocolul din siedint'a trecuta

dogm'a lui erau putini, déra avea credinta ferma.

Si cu tota putinetea loru, au bîruu pre multimea necredinciosa, in cătu crestinismulu a inconjuratu universulu! Christu dera a triuafat in secolii secolilor, pentru ca poporele lu-a recunoscutu de salvator pentru ca, prin tîsnirea sangelui din prea curat'a lui costa aruncat u eu abundantia de pre cruce, a luminat omenirea.

Si tirannii deveiura umili, că-ci, prin torturale a nuori de martiri, ei si doctrin'a loru despota demascandu-se, nu mai putura resiste chrestinismului care luă proportiuni immense.

Femei, flintie slabe si copii i batocoriau, primindu cu abnegatiune martirulu: a stigmatisat pre idoli pene si cellu mai micu copilu, primindua muri alaturi cu parintii, precum micul Chiriacu fiul martirei Julita strigandu tare: „suntu crestin si asiā voi se moru, ce mai acceptati?“

Intemeiatoarei crestinismului sunt de opti f luri seu numiri, adica: Profeti-Prophetesse, Apostoli-Apostolesse, Martiri-Martire, Cuviosi, Cuviose, etc.

Gon'a seu martirulu a inceputu de indata de la nascerea lui Christu: Herodu a omertu 14 mii de prunci in Betleemu, pre Archidiaconulu Stefanu antajulu martiru, si de aci s'a urmatu treptat pene la anii 1045, intreruptu prin mai multi imperatori creștini: mai cu sema de la Constantiniu celu mare, crestinismulu resufla din timpu in timpu.

De candu s'a inceputu crestinismulu la Romania? — Cari au fostu cei antai pastori ai Romanilor creștini?

Ecce care este scopulu cartii, la care tintesce acesta scriere. — Noi voim a alege la o parte elementulu romanu din elementele celle l-alte ce au contribuit spre propagarea crestinismului. Noi voim a creta fratilor nostri si celor l-alti creștini cătu de mare este capitalulu ce au adusu Romania in acesta asociatiune ce se numesce Biserica creștina. — Deci citim in archiv'a Albinei: „Despre crestinismulu in Dacia, ierarchia si limba Daco-Romanilor in acestu periodu, introducerea crestinismului aici si in trezintele emigrante de la 400—1000 Pentru a pot judecă despre limb'a si scriptur'a Daco-Romanilor, in acestu periodu creștin, trebuie se scim: 1-iu, de unde si candu au priimutu Daco-Romanii crestinismulu; 2-lea, de juridictiunea carui patriarchu s'a tienutu biserica Daciei atat Traiane cătu si Aureliane, si 3-lea care din gintelescuri au primitu crestinismulu in Dacia, si cine, in ce limba, si care alfabeturi si literatura s'a infinitat pentru dinsele in Daci'a.“

La intrebarea antea se respunde ca crestinismulu a venit in Daci'a:

a) Chiaru cu coloniele aduse de Traianu, că-ci dupa marturisirea istoriei eclesiastice, Traianu a aflatu in arm'a sa, ostindu-se la resarit, unu spre-diece mii ostasi marturisau pre Christu: intre cari era si santul Romulu prefectulu pretoriei; in cătu antaii

i se autentica cu unele modificatiuni propuse din partea deputatilor, Cosm'a, Desseanu si Zige.

Deputatulu si notariulu gen. Rotari propune alegerea comisiunii bugetarie, pentru care se si alegu deputatii Hanni Moldovanu.

Dep. Rotari avendu in vedere actul celu insemnatu ce se apropia propunere sè se autentice cele trei liste recerute din statutul organic; aréta ca din archidiocesa suntu 57 deputati verificati, iera diecese 54. In urm'a acestei propunerii autentica listele si presiedintele congressului Prea Santi'a Sea Ep. Popasu aduce la noscintia, ca intielegendu că a intrat in combinatiune de alegere la scaunul metropolitan si acestu-a a allesu in locul seu comisariu la actul de alegere pre Ilustrata Sea D. M. Romanu, Eppu allu Aradului. Prea Santi'a Sa occupa locul propriu sidialu, adresandu-se cätrea congressului cu cuventare, prin care se roga, că congressul se pasiesca in cea mai buna ordine la actul de alegere, fiindu ca astfelii cere de nitatea unei adunari intrunite spre un scopu atat de sublimu cum este alegerea celui mai inaltu prelatu bisericescu, si mai astfelii i se va usină sarcin'a grea o a luat supra-si — că comisariu.

Se constata numerulu membrilor. In archidiocesa suntu 57. iera in cele doua diecese sufragane 54. Urmeaza la propunerea deputatului Cosma sortitura, pentru statutori paritatea recoruta de statutulu ordin. De membri scrutatori, s'au galesn: A. Mocanu, Ratiu si Cosma. Din urma a esitul sorte deputatii: Davidu Almasianu, R. Patiti si P. Nemesiu, cari nu au votu la alegere. Absentandu deputatii Prosteanu si Hodosi, numerulu votantilor e 106 — Urmand votarea a rezultatu, dupa cum amu impatasit, degia in numerulu trecutu, pentru Ilust. Sea D.-Episcopu allu Caransebesiului I. Popasu 64, pentru Precuv. S. P. Achim si Vic. arch. N. Popea 40 voturi. 1 votu s'a datu epis. Romanu si o siedintă a fostu alba.

Ilustritatea Sea D. Episcopu Popasu intrinindu majoritatea voturilor se deschira intre strigari de „sè traiésca“ si Archiepiscopu si Metropolitul allu romani de rel. gr. or. din Ungaria si Transilvania.

Présantia Sa se adereseza cätrea congresu cu o cuventare bine semitita, in care accentua missiunea cea grea de archiprestorii si apromite, ca se va nesu: pentru prosperarea culturii clerului si poporului pentru curatirea bisericei de spini si inaintarea starei materiale a clerului si poporului

nostri strabuni Daco-Romani, au ascultat invetiatur'a Evangeliei lui Isus Cristu in Roma, din rostul apostolilor corifei Petru si Pavelu, si a fostu priimutu botezulu primarie parintilor apostolici Ierarchi. Romei: Liu (annii 5 sub Nerone) Clitu (anii 80 sub Tit), si mai cu sema Clementa, (anii 82 sub Flaviu Domitianu) si aicea multe din parintii si filii stramosilor creștini veniti in Daci'a, suferindu martyru sub Nerone si urmatorii sei, s'a fostu invinsu in cununa martirica.

b) Santul Clementu Papa Romei, fiduciarul Faustu si Matildei, impreuna cu mai multi creștini au destierratu (espatravit) in Chersons (Crim), de către consulul Roman Mamerti, dupa mandatele imperatorului Traianu, tramitendu-i ca se muncesca in morminte (ocnele) de acolo. De aci esilarandu Ierarchu intinse lucrările apostoliei sale preste Daci'si, immultindu turm'a lui Christu a formă 70 biserici si comunitati creștine, in catu santulu Clementu este catu antaii archipastorul allu Daco-Romaniei, ca pastorindu biserica lui Christu, s'a murit din vietia si s'a immortantat in Chersons, unde s'a pastratu santulu corpul patru in vecul allu 13-lea.

c) Adrian urmatorul lui Traianu trimisau ca distierrati (proscrisi) in Daci'a unu mare numar de creștini pentru a lucra minere de aur si de sare.

d) Intrinscele lăzile Romane, ce purtau resboie in Daci'a, asupr'a osobitilor barbari, s'a aflatu creștine: asiā au fostu lega-

FOISIOR'A.

Triumfului Crestinismului si Directionarului salvatorilor creștini.

Supt acestu titlu a apparutu o scriere a parentului Gr. Musceleanu, despre care am mentionat nu de multu si noi. Ca se arretam scopulu acestei scrierii, conformu promisiunii, i-reproducem aici introducerea:

Crestine!

Vrei ca se cunosci virtutile creștinilor primitivi, cari, cu sfroiele de sangele loru, au cimentat edificiul creștinismului? Citește cu atenție aceasta carte, si vei vedé, te vei convinge si vei admiră barbatia celor indivizi sacrificata si muncite cu totu felul de munci neomenose! Ei nu erau nici de piatra, nici de bronz, nici de otel, ci erau ómeni ca si noi, de carne si de ósse, déra mai mari si mai superiori ca noi, prin virtute si abnegatiune.

De si creștinii la inceputu erau prea putini si tiranii multi, forte multi, déra prin staruintia loru neinvinsa au biruitu multimea necredinciosilor, pentru ca credintia loru era pura si standardul loru era crucea: cea ce probéza ca totu-de-ună o minoritatea tare in credinta face mai multu de cătu o majoritate slabă si fara principie.

Cei ce se inchină dieilor versati si ciopliti (dieilor creati de densii) erau multi, candu cei ce urmău lui Christu si essercesau

intarea fu primita cu strigări de „să se ia.“

Se alege in urma o comisiune, care manteze actul de alegere la Majestatea generala pentru prea inalta aprobare, in urmăre D.: I. Metianu vic. in Oradea, Iacobu Bolog'a, I. Branu de Lemenyi, si Dr. P. Vasiciu.

Siedint'a se redica la 2 ore d. a.

Societatea CADEMICA ROMANA.

Siedint'a de la 26 Aug. 1874.

Presedinte: Dr. A. Fétu.

Se comunica adresa membrului statii d. Al. Romanu, prin care doneaza un bibliotecă societății două cărți vechie: *Colonna Traiana*, de Pietro Santi Bartoli; *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire*, de principalele Cantemiru. — Se primesc cu viu amiri.

D. Baritiu cere a se pune la ordinea alegerea comisiunii de revisiune a bugetului.

D. Hodosi u observa că bugetul a se treca mai antaiu prin filieră comisiunii bugetarie, și că se unesc a se da întria numirii comisiunii.

D. Odobescu cere a se asculta urmărul reportu allu comisiunii pentru sinea bibliotecei:

Dominilor collegi!

Suptsemnatii, insarcinati a revede stă bibliotecii societății, au constatat că în cursul anului 1873—74 biblioteca societății, să adaușu cu 445 bucăti. Din aceea una parte provine din donație, și 112 bucăti pentru cari societatea are ultimii:

D-lui membru M. Cogalniceanu pentru bucati; D-lui m. Dr. A. Fétu p. 1 b. cata; D-lui m. Al. Odobescu 11 bucati; m. coresp. Dr. Obedenaru p. 2 b. m. Dr. Cabudianu p. 2 b. D-lui Socescu 3 b. Onor. Ministeriu allu cultelor p. 1 Pre SSalle Episcopului Melchisedecu p. 1. Onor. Direct. telegrafo-postala p. 1 b. ciului centr. de statistică p. 7 b. D-lui onor. W. Frohner p. 3 b. D-lui m. Babesiu p. 1 b. dui m. correp. Gabr. p. 1 b. D-lui Dr Brandia si redacto. mai multor diuarie.

Pentru langa acestea se adaugă 18 por. vechie alle domnilor Romani, daruite membru D. Sturdia; unu vol. dat de membru Laurianu; trei vol. dat de d.e.

membru Urechia; 4 vol. date de d. membru Odobescu, si 1 vol. datu de d. P. Branu-caru tote acestea s'au adaușu la biblioteca in cursul sesiunii de estimu.

Cările cumpărate in cursul acestui anu din fondul de 4,000 lei. n., alocat in bugetu „pentru cumpărare si legare de cărți“, se urea la nr. de 333 bucati (volumeni si fasciculi); relative atât la filologia cătu si la sciintele istorice si la sciintele naturale.

Din summ'a bugetaria a annului s'au legatu cateva putine volumeni. Totu-d'nădata propunem ca tote volumenile complete, să se legă fără intârdare. Astu-fel numai ele vor potă fi puse in usu fără pericol pentru conservarea loru.

In privintia speciilor de cărți ce s'au cumpăratu annulu trec. n'avemu altă ce-va de cătu a dorit ca si in anii urm. să se facă acisitiuni analoge, intrebuintandu-se totu-de-un'a fără crutiare summele bugetarie spre inavutirea bibliotecii. Credeam totu si ca pre d'ua parte aru trebuil să se aibă in vedere, la acisitiunile de cărți ce face bibliotecă, că să ne procurăm mai ales publicatiuni mari, importanți si rare, d'acela cări nu sunt accessibili particularilor cu mediloci restrinse, era pre d'alta parte se cautămu a ne tău cătu se pote de multu in curintele sciintiei prin abonamente la publicatiuni periodice, cari tratăza speciale despre materia de filologia, de istoria si de sciintie fizice.

Cările bibliotecii au fostu pentru prim'a ora trecute intr'un catalogu alfabetic, in care titlul si indicatiunile accessorie sunt curatul specificate. Aru trebul pre langa acesta să se adaugă unu altu catalogu, in care cările să fie dispuse dupa materia, si d'ua cam data credeam că s'ară potă adoptă una classificare in reportu cu diviziunea societății in sectiuni, remanendu ca suptimpărtire să se multiesca atunci, cunda bibliotecă se va multi in punctul d'a le reclamă.

(Semnat: A. Odobescu, I. Caragiu, Ales Romanu.)

Concluziunile reportului comisiunii se aproba in unanimitate.

La ordinea discussiunii este alegerea comisiunii de revisuirea dictionariului. D. Odobescu face urmatoră propunere:

1. Comisiunea de revisiune să fie compusă de cinci membri, din cari celu puținu trei sieditori in capitale.

2. Societatea va retribui pre membri conformu regulamentului pentru dictionar, inlesnindu si medie de calatoria membrilor neresidinti.

3. Comisiunea se va intrună una-data pre septembra spre a lucra in localulu societății; la acelle siedinti voru potă assista

si discute toti membrii societății, cari nu voru fi in comisiunea de revisiune.

4. Regulamentul special se va face comisiunea.

Propunerea se primește in urmatoră coprindere:

1. „Comisiunea de revisiune se va compusa din cinci membri, din cari celu puținu trei sieditori in capitale.“

La ordinea discussiunii remuneratiunea comisiunii.

Dupa mai multe discussiuni pro si contra se procede la votu, si punctul 2 propus de d. Odobescu se primește in urmatoră coprindere:

2. „Societatea va retribui pre membrii comisiunii cu câte 40 lei fia-care pentru una colla de materialu reveduta; ea va inlesni si mediloci de calatoria in proporție cu departarea locuintei loru (massimul 100 lei pentru venire si intorcere una-data) pentru trei calatoria cellu multu in cursu de 10 lune, si atunci numai candu voru sta cellu putinu 21 dîle in București la fia-care calatoria. — Pentru siedintele ebdomadarie alle comisiunii, membrii ei voru primi diurna de 20 lei pre di, si 10 lei pre dîlele cătu voru fi in capitala, fără a se tănește siedintie ebdomadarie. — Comisiunea este obligata pentru acesta summa să adduca la sessiunea annului viitoru două deci colle din dictionaru revisuite.

Presedinte, Dr. A. Fétu,
Secretar ad-hoc, G. Sionu.

Siedint'a din 27. Augustu, 1874.

D. presedinte comunica una adresa din partea d-lui profes. Caianu, care inaintea societății parte din manuscrisul traductiunii din J. Cesare de bello civili reveduta, conformu cu observările ce i-s'a facutu annulu trec. candu s'a premiatu.

Se decide a se tramite manuscrisul la reportorul comisiunii essaminatorie, era cestiu tiparirei să se amane pana la facerea bugetului.

La ordinea dîlei discussiunea asupr'a punctului III. din propunerile d-lui Odobescu.

D. Ionescu cere suprimarea alineatului d'in urma, Dnii Baritiu, Romanu, Sionu sustinu acesta propunere si majoritatea primește suprimarea alineatului din urma.

Se pune la votu punctul III. din propunerea d-lui Odobescu si se primește cu redactiunea urmatoră:

3. Comisiunea se va intrună una-dată pre septembra spre a lucra in localulu societății.

Asemenea se admite mai fără discussiune punctul 4. in urmatoră coprindere:

4. „Regulamentul său special se va face comisiunea.“

D. presedinte invita societatea a procede la alegerea comisionii de revisiune; se purcede la alegere; membrii comis. de revis. sunt: DD. Odobescu, Baritiu Ionescu, Sturdia si Urechia.

D. presedinte invita societatea a procede la alegerea delegatiunii pentru annulu viitoru. — Se procede la votare, si se alegă:

D. Laurianu, presedinte.
D. Fétu, vice-presedinte.
D. Massimu, secretar generale.
D. Sionu, D. Aurelianu, membrii ai delegatiunii.

Laurianu multiameșce societății de nouă incredere.

Discussiunea asupr'a propunerilor lui Odobescu, se amana. D. Dr. Fétu espune fazele mostenirii repausatului parinte calug. Radianu: numitul remanendu fără mostenitori, mică sa avere se reclama de statu; deci fiindu că singura societate are unu actu de donatiune, urmează a se portă procesu in tota regula cu statulu. E necesar dară a se da una procura in regula unui advocat. Propune că acesta sarcina să se dea lui N. Ionescu, — care declară c'o primește.

Societatea, multiamindu lui Ionescu, decide ca delegatiunea se-i dea procura in regula.

Siedint'a se redica la 6 ore, era membrii societății trecu in sectiuni spre a-si constitui officiole.

Presedinte, Dr. A. Fétu.
Secretar ad-hoc, G. Sionu.

Siedint'a de la 28. Augustu, 1874.

Se comunica procesele-verbali alle sectiunilor societății, prin care se aratta cum s'au constituitu, după care se ieș actu ca s'au ales.

a. La sect. filologica, presedinte: d. Lanianu; vice-presedinte d. Massimu si secretar d. Sionu.

b. La sect. de sciintie fizico-naturali, pres. d. N. Cretulescu; vice pres. Dr. A. Fétu; secr. P. S. Aurelianus.

c. La sect. istorica, d. G. Baritiu; vice-pres. d. Odobescu; secr. d. Ionescu.

D. presedinte comunica una adresa in limb'a francesa d'in partea d-lui d' Avril, membru corespondent al societății; prin care aratta că in prima-văr' a annului viitoru 1875 este să se convoce la Paris congresul international de sciintie geografice si emite dorintia d'a vedea că vr' unu Romanu invitati vine să ieșe parte la acestu congressu.

Societatea decide ca comunicatiunea

sive Scythi, ut servi Dei et sclavi Christi facti in perpetuum sunt salvi“ (cei ce au fostu sclavi satanei, seu Greci, seu Romani Galli seu Sciti, ca servi ai lui Dumnedieu si ai lui Christu facuti de a porurea, suntu salvi (mantuiti). II-le Iannu ce i lan compusu la 240 santul Paulinu Episcopulu Nolei din Dacia Aureliana care este in viersuri saphice.

Vrednicse de insemmatu suntu si urmatoare nume sante, cari mai nainte de st. Nichita a marturisit pre Christu, si a predicat moral'a Evangeliei inaintea idolilor paganismi.

La 228, sub Augustulu Alessandru Severu, pretoriulu Moesiei de josu, Massimin, gonindu pre chrestini, a patimitu in cetatea Dorostorulu (Siliстра) sanctii Pasicratu, Valentini, Iulie si Esocie.

La 286, sub persecutiunea lui Diocilianu, fiindu proconsuli in Dacia, Gaviniu si Tarquinii, a patimitu in Dorostoru sanctii martiri: Massimu, Dada si Centilianu.

Totu aicea, in dîlele imperatului Diocilianu, sub pretorulu Besiu, a primitu si Episcopulu cetății Dasiu, pentru ca dupa mandatulu (porunca) pretorului paganu n'a permis a se face sorberea inviersiunata a dieului Saturnu.

La 315, sub Augustu Liciniu Domnitorulu si preste Daci, au patimitu sanctii Ermilu si Stratonicu nascuti in Singidun (Semendria) din Roma.

La 362 sub Iulianu Paravatulu, fiindu proconsuli preste Dacia Capitolinu, a pa-

timitu santul Emilianu, Episcopulu Dorostorului impreuna cu siepte soci ai lui, pentru ca au fostu surpatu idolii de acolo.

La 372, in persecutiunea ce a fostu ridicat asupr'a creștinilor paganul Atanaria, Domnulu Gotiloru, ce coprindea Dacia Traiana si mai cu séma Moldova si tierra Româneasca, pre langa mai multulu numeru de martiri Romani, ce au suferit mortea pentru Christu impreuna cu ierarchulu Nichita, archipăstorulu bisericiei Daco-Romane pomenu mai susu, a patimitu si nobilulu barbatu Sava seu Savati, care dupe mai multe schingiuri (munci) a fostu aruncat in apa Museu (Buzeu); de aci scosse, de creștini dupe trecere de timpu, Pretorulu Moesiei, Ianni, a tramesu santele reliquie (moste) in Capadoccia. Ecce dara, ca nu lipsescu lui Christu si Evangeliei ostasi si dintre Romani cu caror sange s'a vapsit porfir'a bisericiei in osebitie epoca.“ *)

Acum este trebuinta ca se scim si de unde s'a inceputu creștinismulu, cine a primitu antaiu, care dupe care si cine au fostu cei mai neimpacati inimici ai creștinismului. Acest'a urmează s'o scie fie ce creștinu, noi o vom spune aci si o vom dovedi in aceasta carte.

Crestinismulu s'a inceputu in Ierusalim de Jidevi prin cei 12 apostoli, prin cei 70. In Roma de poporul Romanu, nu in se oficiale; dupa d'insii, Arabi, Persii si Armeni

*) Idem No 7, Archiva Albinei Romane.

d-lui d' Avril sè se recomende sectiunilor de istoria si scientie.

La ordinea dillei discussiunea asupr'a punctelor 7 si 8 din propunerea d-lui Odobescu. — Se citesc testulu in urmator'a co-prindere:

7. „Form'a cuvintelor sè fia acea-a pre „care a consantit' usulu (consetudinea) si „natur'a (logic'a firesca) limbei, asiá in catu „sè nu se produca intre scriere si graiu dificultati practice fara nici una necessitate scientifica.“

8. „Ortografa sè se mai simplifico ameliorandu-se modulu provisoriu de scriere, „asiá in catu sè se inlesnesca 'cunoscentia' a „practica a scrierii limbei fara a se uită „principiul etimologicu. Alaturi cu fia-care „cuventu din dictionarul sè se puna si pronun „ciarea figurata dupa sistem'a scrierii cu „semne (^ ^ ~ si cedilele.)

D. presedinte deschide discussiunea asupr'a punctului 7.

D. Laurianu: adducu aminte societatii ca cestiunea ortografiei s'a mai desbatutu in sinulu seu mai multi anni d'a rondu: ca inca inainte d'a se incepe lucrarea dictionariului, s'au admissu ore-cari regule de scriere. Acum vine intrebarea, pre ce torrenu ne punem? Incepem d'a capo? Nu mai tinem in sema celle ce s'a decisu mai 'nainte? Terminu provocandu societatea a passa la facerea si discussiunea bugetului.

D. Ionescu respunde d-lui Laurianu ca conclusiunile anteriori relative la modulu scrierii s'au datu cu titlu provisoriu. Acum candu esperiint'a si efectele au probat c'acelu modu de scriere are inconveniente insenmante, crede ca este timpulu a le indegeta, si a cere ca comisiunea sè nu fia limitata in regulele acelle provisorie.

D. Odobescu cere sè se intrerumpa discussiunea si sè se dee preferintia celor latte lucrari.

D. presedinte observa ca lucrarea cea mai insenmata: a bugetului, nu se pota tracta immediat, fiindu ca comisiunea n'a terminat inca proiectul. Provoca societatea la discussiune care se asta la ordinea dillei.

D. Baritiu conjura pre d. Laurianu sè nu se opuna la discussiunea deschisa pentru modulu scrierii. D-lui adduce aminte ca regulele prescrise de societate mai inainte au fostu cu titlu provisoriu, si ca fostu pota atatu de nefuiciinti in catu chiaru noi insi-ne nu ne amu tinutu de elle, ci fia-care amu scrisu dupa sistem'a in care amu fostu deprinsi. Scrierea cu litere

si in urma Helenii, exceptiune de Dionisiu Areopaghitulu si de Eroteu episcopulu.

Persecutorii cei mai infocati ai crestinismului au fostu Jidovii si Helenii. Cei d'antaiu, pentru ca doctrin'a crestinismului era contraria loru, si cei din urm'a pentru ca erau in midilocul unoru multime de diei ale caror temple erau nenumerate. Si astu-felu pentru ca si Helenii si Jidovii, erau sub dominatiunea Romanilor, siliau pre Romanii se esterminio pre crestini.

Si cu tota rezistint'a loru, cu tota multimea templeloru, veni timpulu ca se cunesca singuri slabiciunca acelor diei cari nu potura se mai resista in facia martirilor crestinismului, barbati, fermei si copii! Si astu-felui se vediura nevoiti a i lapeda si a primi crestinismulu.

Asta-déra, candu crestinismulu a inconjurat universulu, candu crestinii suntu ocupati cu studie scientifice, industriali si comerciali, negresitul nu se potu occupa seriosu de istoria bisericiei si a crestinismului, ca sè afle in fondu crestinismulu si pre luptatorii lui, pre biruitorii intunericului. De acea ne amu creditu datori ale inlesni acestu mantuitoru midilociu.

Si care midilociu mai eficace ca acestu-a? Candu unu cretinu pota ave o carte asiá de preciosa si totu o data necostisitor? O carte care contine totu ce trebuie sè scrisu unu cretinu, carui, ca sè seză i-aru trebui, pre langa timpu, si tote cartile din biserica pre care nu le pota nimeni ave!

Motivul acestei labore mai multu de

latine in tota natiunea a fostu si este provisoria; tocmai acesta a fostu care a provocat constituirea societății academice. Tota romanimea accepta de la autoritatea acestei societati una ortografia.

D. I. Ghica face intrebarea, care este scopul si misiunea comisiunii? Dececa este chiamata a revisiul proiectulu de dictionar, crede ca trebuia sè i-se deee si latitudinea nelimitata de-a ne presinta chiaru unu nou proiectu. De aca-a crede ca e bine sè nu se faca nici unu regulamentu, pentru care si face acesta propunere:

1. „Comisiunea pota fissá in lucrarea sa form'a cuvintelor in modu a nu aduce in practica dificultati fara necessitate scientifica.“

2. „Sè fisese ortografa cuvintelor intr'unu modu simplu si rationale.“

I. Ghica, Sionu, P. S. Aurelianu.“

D. Laurianu cere a se consta ca cei ce au cerutu revisiunea prin comisiune au venit u'ua propunere in 8 puncte, din cari siese s'au desbatutu in cursu de mai multe dille. Acum nou'a propunere a lui Ghica cere a se suspende discussiunea acelor puncte, prin urmare restorna totu. Cere a se recunosc ca totu ce s'afacutu pana acum a s'au facutu fara de folosu.

D. Romanu crede ca pana acum n'amur perdutu timpulu, ca ci din discussiunea urmata s'a castigatu multe si pretiose lumine. Afa ca este inutile sè ne imputam noi insi-ne de smintele cari nu le-amu comiszu. Celle 6 puncte votate sunt resultatul acelor discussiuni, si dececa nu s'au votatu inca, seu de nu se voru votá colle doue puncte din propunere, nu insemnáza ca nu s'a lucratu nimicu, pentru ca acesta imputare in casulu acestu-a s'aru pota face chiaru si regulamentului facutu pentru comisiunea lessicografica, acelu regulamentu inca aru pota consta din mai multe puncte, dara societatea a credintu ca sunt de ajunsu ore-cari indicatiuni, era de aci incolo a datu muna libera comisiunii lessicografice. Totu asiá a urmatu societatea si cu punctele cari inca sunt unu felu de regulamentu, copriindu cateva indicatiuni generali in usulu comisiunii de revisiune, fara ca sè-i lego manile, deci precum atunci, asiá si acum societatea a avutu totu dreptulu a urmá, precum a urmatu, fara ca sè i-se pota face imputarea ca a facutu unu lucru imperfectu, scu chiaru ca n'a facutu nimicu si ca aru fi perdutu timpulu fara nici unu folosu.

D. Laurianu cere a se explicá, dececa propunerea acesta coprinde ce-va obligatoriu pentru societate? Dececa sistem'a ce aru

adoptá comisiunea pentru scriere are sè se reflecte asupr'a societății? deca in fine comisiunea se autoriza a face una ortografia definitiva.

D. Ghica respunde ca tote comisiunile, in ori-ce misiuni, facu lucru provisoriu, facu proirote cari le suppunu autoritatilor de unde emana. Prin urmare si lucrările comisiunii nu voru pota capta sigillulu de autoritate de catu dupa ce voru trece prin discussiunea si aprobaarea societății; pana atunci ele porta caracterulu de provisorie si numele membrilor comisiunii.

Propunerea d-lui Ghica, se pune la votu si se primește cu majoritate.

D. Sionu comunica ca d. Storck, artistul sculptor care a fostu insarcinat de delegatiune cu facerea bustului in marmură alu venerabilei patriotu d. generarul C. Nasturel Herescu, a terminat lucrarea sa, si propune a se adduce inaintea societății spre a se vedé si apetitia de societate lucrul artistului,

(Bustulu se introduce in sal'a societății.)

D. Laurianu refere societății ca acestu bustu s'a comandat de delegatiune dupa votul solemn alu societății, summ'a inse scapandu-se din vedere a se provede in bugetu, delegatiunea a credintu bine a dispune pentru facerea bustului repausatului Domnitoru Alessandru Ioanu I, care nu s'a potutu face anul acestu-a. Cere aprobaarea societății petru acestu virimentu si incuiintarea de a se liberá sculptorului restulu de 600, lei ce are a mai primi dupa contractu.

D. Baritiu propune a se amana aceasta decisiune pana la facerea bugetului. Se aproba.

D. Ionescu da lectura raportului comisiuni de cercetare a probelor de traducere din autorii latini.

Dupa aceasta lectura, siedint'a se redice luandu-se decisiune ca a doua di sè luceze societatea in comisiuni, spre a termina reporturile asupr'a lucrărilor insemnante ce sunt la ordinea dillei.

Presedinte. Dr. A. Fétu.

Secretarul ad-hoc, G. Sionu.

Siedint'a de la 30 Aug. 1874.

Presedinte Dr. A. Fétu.

La ordinea dillei discussiunea bugetului societății pre 1874—75.

D. Baritiu, ca reportorul allu comisiunii, spune mai antaiu diferintele ce sunt intre proiectele de bugetu alle delegatiunii si allu comisiunii, dupa care totu-si urmeaza unu desfintu.

candu voru vedé sapte asiá de mari facute de omeni ca noi, candu voru vedé ca intre acsi martiri suntu si Romani, si inca distinsi in Sinoda, si in propagande victoriose! Candu voru vedé pre unii omoriti chiaru pre patimentulu nostru inecatii in Dunare, in Buzeu si arsi in biserica Dafnelor, ii altii in deobite locuri.

Candu voru vedé ca avemu si noi Romanii se ne falim cu santul Nichita, Episcopu Romanu martirizat de Atanariu regele Gotilor, pre santul Teophilu, Episcopu Romanilor, care a fostu si membru la Sinodul 1-iu din Niccea la 325, si apoi martirizat de Jugurig regele Gotilor, si altii ucisi in diferite locuri si timpuri. Prin Orient fiindu dusi cu afaceri de vietia, marturisindu pre Christu, a peritu, precum se vede la rondulu seu, la dî si luna, la allu caror nume se dice curatul: din Muntenia, Valachia si Moldavia seu Mavro-Valahia. Ceea ce dovedesc ca Romanii au avutu si ei luptatori pentru intarirea crestinismului.

Acesta carte este necessaria fia-carui, pentru ca intr'ins'a profanul va gasi religiunea va cunoce ceea ce pana adin'a cunoscutu decatu numai din traditiune; invietati, istoricii voru gasi o chronologia intinsa, istoria mai universală, sua geographia intinsa vechia, locurile de sub dominatiunea Romanilor, cetati ce nu mai esistu, si alte cari esistu déra, cari acum portă alte nume, etc.

D. Hodosiu citește capitolul turilor.

La §. fondului Odobescu, donatorul clara ca mai dà una summa spre a face fr'a rotunda de 2000 lei. Totu-un amintesce societății ca, inchisandu-se minul ce se fissasse pentru concurs oper'a pentru care d-lui a fundat ac premiu, si nepresentandu-se nici ua loc fondul remane in dominiulu societății. Ti se crede in dreptu a propuna ca concursul să se deschida pentru alti trei pentru acella-asi subiectu, adaugandu fondu si interesele.

D. Ionescu propune fondatorul consumit sè se alega alta tese pe concursu.

DD. Urechia, Romanu, Hodosiu, Ionescu propunerea primitiva a d-lui Odobescu, arretandu ca, deca, in adeveru acum nu s'a presentat nici una lucea ince a recunosc ca cercetările pr'a poporului cari au locuitu tierrelle mane inainte de cucerirea loru de Traianu, cere unu studiu indelungat si scientifice particulare ce au, afirma, ca in adeveru barbati de litere, cari se occupe de acesta.

Propunerea d-lui Odobescu se primește.

La §. fondului Teleormanu, d. Odobescu face propunerea urmatoria:

Delegatiunea sè intre in corespondenta cu consiliul judecianu de Teleormanu, elu sè dee fondului ce posedem de la unu una destinatie mai realisabile si conforma cu lucrările societății.

Propunerea sustinuta de mai multi membrii, se primește.

Terminandu-se espunerea veniturile se constata in summa de 74,960. l. 70.

D. Sturdia atrage atentia societății asupr'a partii mecanice a lucrărilor bugetului si propune a se adopta una sistematizata, care pota inlatură costurile.

Societatea approuba opinionea d-Sturdia.

Presedinte Dr. A. Fétu.

Secretarul ad-hoc, Sionu.

Siedint'a de la 31 Aug. 1874.

Presedinte Dr. A. Fétu.

D. Dr. Fétu ofere pentru biblioteca societății doue exemplarile din discurs asupr'a sciintierilor naturali pronuntati

Continuare pre pag. 595

In totu timpulu acesti lucrări au avutu in vedere, Martyrologiul, Historia Bisericesca, Chronolog'a Imperatorilor Romanii, Essagogic'a, Historia civila si Geographia seu vechia. Acestea, fiindu-mi povatiorie, n'amur potutu essagera nimicu, stă celor scrise de dascali Bisericei Tertul Cusebiu, Dion Casiu si altii cari au suferintele mai multor martiri, precum cuviosulu Simeon Metafrastu, celu ce fusese demisitru alu Imperiului sub Intelteptul si altii.

Astu-felui déra scopul nostru, spre a lumina acesta carte, n'a fostu si nu e materialu, ci eu totul moralu, pentru ca eu scim cu ce anevointia si cu ce mari chehui se tiparescu cartile si cu ce anevointia se sfacu, ma adesea se perde chiaru fond. Credem ince ca oricum o parte de om va ave placerea seu necessitatea acestei carti astfelu cellu putinu vomu fi satisfacu.

Deca vomu ave fericirea ca se consemnu cellu putinu partea inteliginte, si intielege greutatea acestei munce de multi anni si voru consumit la apelul facemus spre a veni in adjutoru prin oferit, si abonamente, se nu se creda ca punctele de plecare este interesulu materialu, nu pentru a o puté da cu unu pretiu cu tului micu, ca se o pota ave fie-cine.

Preotul Grigoriu Musceleanu

supplementu la nr. 73 allu „Federat.”
cursulu an. 1874.

ocasiunea receptiunii sale ca membru allu
societății.

Se primescu cu multiamire.

La ordinea dillei discussiunea bugetului
capitului speselor.

La §. tiparirei proiectului de dictionar-
iu, in vederea eventualității de deficitu, se
facu propunerile de reducere a numerului de
cole proiectate si de amanare pana dupa
votarea celorlaile spese. Dupa mai multe
discussiuni, se votea cifra din bugetu, cu
rezerva de a reveni asuprăiei, in casu de
deficitu.

La §. speselor comisiunii de revisiune
se propune a se adauge una summa pentru
impressiunea lucrărilor revisiunii suptu
formă de specimene in numeru de 200.
esemplarie. Unii din membrii cerendu ca
specimele să se faca numai de 5 cole, era
altii de 20 cole, dupa mai multe discus-
siuni, se adopta sumă de 2,200 lei, cu care
să se tiparesca specimele de 20 cole in 200
esemplarie.

Presied. A. Treb. Laurianu.

Secr. ad-hoc. Sionu.

Betisuiu, 8. Noemvre 1874.

Tenerimea rom. de la gimnasiulu de
Betisuiu, petrunsa de dorulu de-a sacra
membelor si-a cultivă sciintiele, se adună in
diu'a de 1. Noemvre in localitatea gimna-
siului spre a constitui societatea sa de lec-
tura, a carei-a activitate din anni espirati
a fostu publicata in diuariele romane, si in
generu au respunsu acceptărilor.

Membrii societății alessera din sinu-le
una comisiune, care avu a rogă pre Driss.
D. Teod. Kóváry, Canon. Dir. si totu odată
presiedintele societății in intielessulu statutelor,
ca să binevoiesca a deschide siedin-
tie. D. presied. se ivi in mediulocul tenerimei impreuna cu D. conducatoriu, unde
fura primită intre urări unanime. Tenerulu
Gavrilu Bocosiu. stud. cl. VIII, salută prin
una cuventare potrivita atâtă pre D. presied.
cătu si pre D. Conducatoriu si membrii,
— a care D. presied. si-esprime bucuria ce o
semtiesce si prin una cuventare parentișca
recomenda membrilor să fie activi, nisu-
ndu-se a satisface toturor acceptărilor,
verindu-se totu-deun'a de ceea ce e vate-
matoriu, avendu înainte cultură natională si
ne-dandu sciintielor alta directiune decâtă
care o au elle.

In fine se adressă cătra Dl. Conducatoriu si dorindu atâtă DSalle cătu si mem-
brilor potere de la Ddieu spre a pute im-
plini tote acestea, dechiară siedintele an-
nului deschise. — Dupa aceea la invitarea
Dlui presied. membrii tracura la alegerea
officialilor societății, ceea ce se indeplini
cu una lenisco rara; si anume, se alessera:
de not. corresp. Andrei Cighi, stud. cl.
VIII., not. siedintelor Gavrilu Bocosiu,
stud. cl. VIII, cassariu Georgiu Ieremi-
escu, stud. cl. VII, bibliotecariu Filipu
Leuc'a, stud. cl. VII, dupa terminarea ac-
tului de alegere se inchiaia siedintă. D.
Presied. si D. Conducatoriu paresira sal'a
entre acclamatiuni viue si urările ne-intre-
rupte alle tenerimei.

Vasiliu Lesianu Andrei Cighi.
profes. si cond. societ. not. corresp.

populari este a instru esii educă pre elevii săi
nu numai in cetitu, scriissu si computu, ci
si in sciintiele naturali, fizice, geografice si
istorice de sine intellegandu-se gramatică
limbei romane. La noi eu deosebire a fostu
neglessu studiulu istoriei, si ore pentrue?
pentru că lipsiau manualele respundietorie
scopului, apoi invetiorii, cari i aveam
fiindu, cea mai mare parte, educati prin
scole straine, acolo n'au auditu nemica des-
pre istoria nationale romana.

Istori'a este acelui studiu, care ne in-
vietia a cunoscere trecutulu si in acelui-a pre
barbatii cari s'au luptat pentru interesele
noastre. Natiunea care nu-si cunoscere trecu-
tulu, nu poate conta la venitoriu.

Este lucru greu a scrie istoria pentru
scolele populari, intru atât'a că elevii se
princepă si să intellegă fie care cuventu,
precum si firul evinemintelor.

In respectulu acestu-a mi-ieu voia a
a atrage atenția fratilor invetiori si
a autoritatilor scolare asupră unei car-
ticelle istorice, carea appară in dillele
acestea in Blasius, pre 94 pagine, edata de
cunoscutulu, expertulu si zelosulu nostru
prof. D. Ioane M. Moldovanu sub titlulu
urmat: „Istori'a Patriei pentru scoalele po-
pulari romane, editiunea a II-a cu pretiulu
de 32 cr.” (numai 32 cr.) si se poate trage
de la autoriu in Blasius, si inca cu condi-
tiuni forte favorabile, de la 10 esemplarie
se dau 2 rabatu, de la 20 esemp. 4 rabatu,
etc. Aceasta istoriora se occupa cu poporul
roman de la descalecarea lui in acăsta
patria, pana in dillele noastre. Autoriu im-
parte totu materialulu in 3 periode, dupa
deosebitele evineminte prin cari a trecutu
poporul roman. Asă in periodulu I. trac-
teza despre luptele lui Traianu cu Daci, pana
la an. 105, candu estirpandu pre Daci, tierr'a
o colonisă cu omeni addussi din intregu im-
periul roman. Periodulu II. se estinde
pana la 374 d. Ch. candu Aurelianu cu o
parte ne insemnată de romani trecu Du-
narea infinitandu Daci'a Aureliana; in ace-
stu periodu cade fericirea Daciei. —
Periodulu III. se estinde pana la 797 d.
ch. candu romanii scapandu de jugulu po-
porelor migrante, incepă a-si avea domnii
loru. Periodulu IV. se estinde pana la 1002,
candu regale Stefanu impreună Ardealulu
cu tierra unguresca. In periodulu acestu-a
cadu luptele romanilor cu ducele unguri-
loru Tuhutumu si pacea de la Ascileu.
Periodulu V. pana la 1541, candu Ardealulu
éra incepe a-si avea domnii sei proprii. Pe-
riodulu VI. duredia pana la 1699 candu
Ardealulu vine sub cas'a Austriei. Periodulu
VII. tracteza evinemintele de la 1699 pana
la annulu pururea memorabile 1848, candu
s'a redicatu iobagia; si Periodulu VIII.
spune intemplierile de la 1848 pan'asta-di.
Din acestu cuprinsu respective impartire se
vede că autoriu cuprinde in carticică sa
tote evinemintele romanilor celle mai insem-
nante de la descalcarea loru pana asta-di.

Acesta carticică e lucrata in forma ca-
techetică, ince intrebarile sunt asă acco-
modate, cătu acelui-a cartii-a nu-i convine
a predă istoria in acesta forma; le pote
lassă afara, fară de a patimă intielessulu si
nessulu. Materialulu e impartită forte re-
spundietoru, că ci pre langa aceea că e in-
tr'un stil de celle mai placute si usioru,
e scriissu in puncte scurte chiaru dupa ca-
pacitatea baiatiloru. Luandu cine-va a mana
acesta istoria, nu o va depune, pana nu o
va percurge; si dupa ce a percursor-o va
semfă satisfactiune spirituală, vediendu in
ea atâtă tempulu de gloria cătu si de gele
allu natiunei romane.

Nu credu să fie invetioriu, e re do-
rindu perfectionarea sa si a scolei sale, să
nu-si procure acesta carte dupa ce acestă
imple o lacuna mare in vietii-a scolei popu-
lare. Dara mai cu sema aru trebui să se inter-
esseze autoritatatile scolare, in a caror mani
mai currendu vine cătu unu diuariu romanesco
unde se amentesen operele literarie scriisse in
interessulu culturei poporului, acestea facan-
du-le cunoscute invetiatorilor de la sate
cari nu prea cetescu diuarie; să le recomende
cu totu adinsulu, să-si procure atari
cărti atâtă pentru sine, cătu si că manuale
pentru elevi. Ce se tine de
arte de primă necessitate adeca: Abe-
celianu, pre langa alte multe, avemu cea mai
respundietoria cea edata de Dlu prof. Ba-
du Petri, acesta carte de prima neces-
itate precum si indreptariulu la propune-
sa ei, emuleza cu acellorul mai renomul
pedagogi germani. Aru fi forte de dorit
acestu manualu să se introduca in tote
scolele nostre populare. — Missiunea scolei

intreprinderile folositorie alle barbatilor
interesati de caus'a culturei nationale.

Theodoru I. Petrisor, prof. de prep.

să nu astepte nimenea polemia cu omeni,
cari nu-si facu scrupuli si candu spunu ce-
va mai pre susu său mai pre Josu de
cum este. (Teleg. R.)

Sabiu, 23. Oct. 1874

(Notitie de la Congressu,) De la cele
două conferintie incoce au fostu numai sie-
dintie congr. publice si conferintie particu-
larie seu de partida. Cu tote ca au trecutu
actul alegerei, pentru istoria va fi de lipsa
sa pastră unele date, cari si posterității
potu să-i fie forte instructive.

Partidele erau pana in ajunul alegerei
numai intr'atā chiarificate, incătu se scia
ca vre-o 48 deputati din archidiocesa suntu
pre partea Vicariului archiepiscopescu, si
cei-alati neconditiunatu contra lui: dupa
cum se exprimau si sustineau: ei nu aveau
candidatu; se vorbiā inse si de Popasu si de
Metianu si in a trei-a combinatiune vorbiā
refractiunea acestă mica si de eventualitatea
mai departata de a allege pre ep. aradanu
Mironu Ramanu.

Banatienii, nu toti, dura adictii dlui
Babesiu, produceau unu testimoniu putienu
magulitoriu de tari'a loru in convingeri, ei
diceau ca voru să scape de episcopulu loru.
Scritoriulu istoriei va avea mare greutate a
alege intre assertiunile banatienilor si intre
faptele episcopului loru din lupt'a de unu
dieceniu. Impressiunea ce trebuie să o faca
purtarea loru acum nu poate dă altu resul-
tatu, decătu ca ei in tote gravaminele loru
au fostu nisice omeni, pre lesne lucru, usiori
de gura; deca nu stă acăsta, atunci ei suntu
usiori de caractern. Căci dupa celle ce au
serisu „Albin'a” in 9 anni de dile asupră
episcopului, deca erau numai pre jumetate
adeverate, ei trebuiau celu putienu să si
puna mai multa padia gurei.

Ungurenii, la inceputu se pronunciau in
cea mare parte in favorea majoritatii ar-
chiecesanilor si asă majoritatea absolută
era pentru candidatul archiecesanilor
mai multu că asigurata.

Déca potu judecă cine-va dupa majori-
tati parlamentarie, apoi verificarea lui Fau-
ru ni s'a parutu ca este o pipaire a situatiunei
si atunci s'a si vediutu o majoritate de vr'o
căteva voturi pre partea archiecesanilor.
Partid'a acestor'a dealmintrea atâtă era de
disciplinata incătu in tote cestiunile, unde
se arătau diferintie mai mari de pareri, ea
a reportatu victorie. Chiaru si in cestiunea
verificarei deputatilor clericali de la Sebe-
siu, in care transpirau suspiciuile cele mai
grave asupră partidei, fura infrante asă de
bine si de frumosu incătu insăsi partid'a
cea-lalta a facutu o propunere prin care si
umbr'a de suspiciune se stersse.

Intr'acea dăou se inainte de alegere
se deschidu conferintie de partida sub con-
ducerea lui Antonu Mocioni unde se propune
din nou progamulu cunoscutu, cu anecsu-
cunoscutu. Cum si ce a fostu caus'a de, că
print'nu farmecu au trecutu mai toti
banationii si ungurenii (afara de un'a pana
in dăou exceptiuni) si — vr'o siése din
partid'a archiecesană? — nu voim
să intrebăm mai departe. — Destulu
atâtă, ca — unu deputatu din castrele
contrarie spunea altoru deputati din
tre archiecesani, — in diu'a candu se
facea alegerea, ca de „a sera pana adi
au trecutu de la d-vosra siése archiecesană
la noi.“ Preste vr'o căte-va momente
resultatulu i-a datu dreptu. Asă trecendu
siése de la archiecesană si scotiendu-se doi
pri sort de la votu, doi lipsindu cu totul
si unulu nefindu verificatu, amu remasu cu
resultatulu cunoscutu.

Acăstă e pre scurtu icon'a congressului
intru cătu cuprinde si lucruri, cari nu apar-
tieni de siedintele officiali. Noi le-am pus
aceste pre harthia, fară de a ne demite la
alte detalii, cari pote le voru pastră altii
numai pentru posteritate. Dera si pentru
aceea le scriem pentru ca de siguru, ma-
rele „moralistă” alu seculului, dlu Babesiu,
va scrie căte essageratium dupa obiceiul
său si dupa cum audim ca aru si scriisu si
in numerii cei din urma ai foieșe salie. Noi
pre acellea din capulu locului spunem ca
nici nu le ceteșu, nici nu le vom face de
obiectu allu ocupatiunei nostre si asă nici

Dev'a, in Brumarellu 1874.

Dlu M. din Reginulu sas. recense in
Nr. 54. allu „Orient. Lat.“ din a. c. repor-
tul secretariului II. allu Assoc. Trne, de-
spre starea subcomitetelor, care reportu
să celiu in adunarea gen. tenuata este
tempu in locu.

In starea nostra presenta nu avem
unu institutu mai salutari si mai binefac-
toriu, decătu Assoc. nostra trna, trebuie
dar' ca toti din tote partile să ne interes-
săm de ea, de innaintarea si prosperarea
ei, prin urmare detorim multamita dlui
M. cau sulevatu una cestiune atâtă de in-
teressante. Nu ne potem ince ascunde mi-
rarea nostra, cum mentionandu tote des-
partiemintele infinitate si neinfinityate, re-
tace cu totulu cea din Sabiu, unde fiindu
si comitetul central, aceea a buna séma
va fi infinita, si in deplina activitate său
pote insu-si Dl. secretariu in reportul său
n'a mentionat nimicu despre Sabiu. Eu
din parte-mi, care nefindu atunci acasa,
prin urmare ne luandu parte la Adun. gen.
dupa-ce reportul respectivu nu l'am celiu
in nece una foia „per extensum,” n'am scire
positiva despre astă. Cunoscundu inse ze-
lulu si activitatea dlui secretariu, sum con-
vinsu, că va supplea in publicu, deca
cum-va avea n'a mentionat in reportul
tului seu.

Sub comitetele, dupa buna sperantă a
proiectatorului loru, prea meritatului bar-
batu Bologa, au una chiamare frumosa si
unu campu largu spre inaintarea si latirea
culturei preste totu si in deosebi a celor
romane. Sum convinsu că D. proiectatoriu
in Adun. gen. din Siocula-M. a fostu de
parere, că singuru Assoc. astă a scapa natu-
nei nostra din intunerele infernale, toti
binesentiorii eramur de accordu cu Ds. A.
Resultatul ince, ce lu-am castigatu in de-
cntru de trei anni nu este nece decătu sa-
tisfacutoriu. Căci d. es. aici in Dev'a, con-
stituindu-se acum doi anni subcomitetul,
s'a proiectat din partea unor barbati, cari
asta-di nu se affla in mediul-locul nostru
infinityarea unui fondu pentru ajutorarea te-
nerilor meseriasi, nascuti in sub despartie-
mentulu acestu-a; s'a compusu si statu-
tele cari fura probate din partea comite-
tului central, s'a contribuitu si ore-car
summe, cu tote aceste lucru pan'acum
stagneza cu totulu. Credemus inse, că con-
ducatorii din subcomitetu nu voru lassă ca
cu prim'a occasiune să se tienă adunare
gen. fia aceea in Hunedor'a, său ori-unde,
numai ca să vedem unadată cumca fon-
dalu nostru inaintea si adduce fructe reali
spre a salvă tenerii nostri espusi in partile
aceste atâtă de tare desnaționalisarei. P.

Blasius, 30. Sept. 1874.

(Continuare.)

Contractele deci s'a inchisă cu R. M.
si Daniel in acestu intielessu pentru am-
bele mori, ddtu 21. Juniu si substerne
spre aprobată: in siedintă consistorială din
Juniu 24. sub Nr. 942.—1871. au devenit
aprobată, si compania nouă a intrat in
possesiunea arendatită a ambelor mori.

De aci este evident, ca io nici un'a
fapta propria in tota affacerea n'am avut;
tote faptele complinite cu responsabilitate
cu totu au fostu alle veneratului consisto-
riu; si in aceea ce a urmatu apoi inantea legii
mai tardiu, io n'am avut a aperă a
mele fapte, ci faptele V-lui Consistoriu.

La rondulu seu aru veni acum a face
cunoscuta procesulu urmatu; despre care
pre scurtu numai urmatorele le amentescu:
Bretter et comp. prin unu advocatul
din D.-Szt.-márton in 12. Iuniu au sub-
sterne actiune de reposiune summaria.
Si punendu in miscare tota poterea evre-
asca s'a geluitu la Comitele supremu la
Br. Apor, care din urma intr'atā si-a fac-
ut de a sa acesta causa, incătu mai in
tote dillele tramită ursorie judecatoriei de
prim'a instantia, si Ddieu mai scă pre unde.

La pertractarea pusa pre Juliu 4. au compariatu actorii cu vi'o 3 advocati, dar' fiinduca ne citasse numai pre Rss. D. E. Vlassá si pre mine, că representanti ai fondului; deci nece pre v.-consistoriu prin presiedintele seu, si nice chiaru pre comisiunea ce fusesse esmissa pentru preluarea morilor intréga; că-ci R. Gaibel insp. silvanale că fostu assemenea membru, nu eră citatu: in urm'a exceptiunei melle in acesta privintia in prim'alinea, apoi in u.m'a exceptiunei in secund'a linea contr'a acceptabilitatii titlului de actiune de repositiune summaria, si dovedirei ca actorii numai pre bas'a §-lui 93. punct. f) din proc. civ. potu avé actiune, adeca pentru a li-se recunoscere dreptulu de a fi sustienuti in arinda, candu totu-si aia poté dovedi, că au satisfacutu exactu toturor condițiunilor contractuali, a devenit actiunea loru in prim'a instantia prin decisiune condescendata, si ei convinclati in 14 fl spese; — in contra ce apelându, si de la tabla, din cauza de nullitate aflată, substernendu-se actele din oficiu la forulu de cassatiune, decisiunea de prima instantia s'a nimicitu, si s'a ordenat a se decide intrebarea prin sententia, in care urmare actorii au devenit reindrumati si sententialmente cu actiunea loru, si convinclati in 16 fl 77 cr. spese, in contra ce ei era apelându, tabl'a a stramutatu sentint'a de prim'a instantia intr'acolo, ca actorii in 8 dile sè fia repusi si fondulu sè li platesca 82 fl spese, in contra ce apoi io substernendu plansore de nullitate si appellatiune: plausorea de nullitate mi s'a reieptat si appellatiunea instantiei a III-a mi-s'a proovediutu prin aprobarea sententiei de instantia a II-a cu scarirea speselor processuali la 71 fl.

Dissertatiune juridica asupr'a lucrului ardicatu in potere de lege io acumu n'o se tieni; macaru s'aru poté dovedi cu argumentele celor mai sanetose nu numai unu impossibile teoreticu allu aplicabilitatii §-lui 339, din Cond. civ. austr. pre care si-au basatu actorii actiunea, in acesta cestiune, dar' si un'a inconsecuentia practica, cu sentintie contrarie adusse ia altu casu analogu numai aci nu de parte.

Omenii inse privati interessati pentru causele loru, mai si ambla, pana candu din partea administratiuni-oru fondurilor nostre se respunde, că pentru astfelui de ambari nu este rubrica de spese, — precum si dreptu ca nice nu-e.

Destullu, ca contrarii cu un'a luna si mai bine scieau déjà ortea plansorei de nullitate si a appellatiunei méle, inante de ce aru fi sositu acellea la judecator'a de I. instantia; si intr'unu satu vecinu si publică hotarită acea sorte; pentruca contrarii moi litigiosi baguséma au avutu rubrica.

Dupa-ce mi-s'a insinuatu sentint'a de a III. instantia: am facutu lucrul de locu cunoscetu Veneratului Consistoriu, am propusu assignarea speselor de 71 fl. pentru partea castigatore, — esmiterea unei Comisiuni, care se incunoscintieze pre aren-datorii actuali, ca V. Consistoriu a devenit in pusetiune de a nu-i mai poté acumu tie-né in arend'a morii din Blasius, si darea de invioare pre sam'a mes, că, dupace nu mi-ru mai poté obiiciă Bretter et comp. neob-servarea §-ului 6. din contractulu loru aren-datit, — se incep in contra loru pasii de lipsa pentru a fi scosi acumu dara pre calea judecatoresca din arenda.

Celea doua parti prime le-a primitu v. consistoriu, éra a trei-a deocomdata nu; ci pre comisiunea esmisa in personele no-stre, carii am fostu la preluarea morii, a insarcinat'o a intrà in pertractari si cu aren-datorii presoluti si cu Bretter et comp.

Io cu Bretter et comp. carii cu mene delocu n'au voit u se pertracteze in care urmare io am si devenit dispensatu de a-estu lucru, — n'am pertractatu defeliu; că-ci stamu pre ace, că se-i scotu era din aren-da acumu pre calea legii, — de ce loru li eră frica că de morte; fiinduca denique cautiunea n'o aveau depusa la tempulu seu.

Intr'acea au scosu ocultiune judecatoresca la gatu pentru staverire, că acumu este mai giosu din cumu au fostu ii detori allu tiend in poterea contractului loru: prin

urmare trebuindu se amble acumu mor'a mai incetu: ii-voru avé duna din acea causa; care ocultiune pre Fondulu proprietaru §4. fl. 21. cri, éra pretensiunea mea advocatiula specificata pentru intrevenire la aceasta ocu-latiune au fostu 12. fl. de totulu deci 66. fl. 21. cri.

Dar' au cadiutu cu aceasta nisuntia: că-ci ocultiunea a esituitu intr'acolo cumca mor'a pentru acea nu ambla mai incetu.

Bretter et comp. din 1-a Juliu 1872. au reintratu deci éra in arend'a morii.

Negotiatuile apoi au esituitu intr'acolo, ca Bretter et comp. se platesca inapoi in fondu cai 71. fl. spese processuali, se mai rebonifice fondului si cei 66. fl. 21. cri titlu spese de ocultiune, casiunate fara cau-sa, mor'a s'o tienta in arenda pena in 1878. Iuniu 30. pre langa condițiunile avute, Can-tiunea s'o depuna in 30. de dile; pre viitoru in locu de a ingrasia cate 8. porci, se fia detori a macină pre sam'a studentilor cate 400 de galete de bucate pre annu fara vama, la pretere s' sloboda dela totu cate 3. petrii pentru macinare pre sam'a stu-dentilor, si se renuncie pentru totu deau-n'a la ori ce pretensiune ce si-aru poté for-mă din ansa, ca au fostu impededcati in re-stempulu din 11. Iuniu 1871. pena in Iuniu 30. 1872. in folosirea de arenda; in care privintia Dechiaratiunea lui Bretter et comp. si clausul'a indusa in capetulu fostului loru contractu arendatit, ddto Nov. 6. 1872. in siedinti'a consistoriala din Novbr. 9. 1872. subu Nr 2843. acceptandu-se: s'a reasiezatu totu lucrul, — si fondulu n'a remasau da-natu cu mai multu, decâtua cu timbrulu datu la processu, ce cu totulu nu suie pana la 10—12 fl. in a carui aequivalentu a de-venit seboritu gatul morii din Blasius, apele de deasupr'a curse, si fondulu sca-patu de pretensiunile de desdaunare a Bla-sienilor si Vezenilor.

Socotele suntu la Rss. D. Prepositu Ci-pariu; me rogu se-me demintiesca déca fon-dulu a suferit mai multa dauna seu per-dere escalculabila din acestu incidente.

Ca cu cătu s'aru fi potutu elocă mor'a cu capetulu annului 1873? aceast'a nu se poté sci nice acumu, si nu s'a potutu sci si prevedé nice atunci; pentruca de futuris contingentibus nulla erat cercutido.

Cu Compania R. M. si M. Daniel apoi s'a asiedfatu lucrul prin negotiare intr'acolo, că dupa esirea morii de la Bretter et comp. se fia detoriu fondulu proprietariu a-o elocă pre calea licitatiunei publice, că se pota concurge la luarea in arenda si acea compania si respective ori care dintre membrii ei si numai singuru in person'a sa propria. Unu oblegamentu in togm'a de mare, — precum si fostu si detorint'a, fa-cia de acésta compania; care, precum si am-amentitu mai susu, a fostu oblegata contra-actualmente a nu poté pretende nice un'a desdaunare, candu aru devenit fondulu in pusetiune de a n'o mai poté sustené in folosint'a arendatit; si fiindu lucru pré sim-plu, că fondulu dupa esirea morii de la Bretter et comp. candu aru avé vóia se-se apuse de administrarea domesteca a morii, se scria licitatiunea pre unu tempu numai forte scurtu, ori se liciteze si singuru si se dé mai multu, prin cutare incrediutu allu seu. Cu care compania dara s'a intratu in negotiatuile fara tota detorint'a deci nu-mai din bunavincetate; si nice nu d'in vre-o iniciativa seu propunere inca, care nice candu nu m'amu tienutu de ai fi oblige-atu cu órcu mai multu de un'a multia-mire pentru unu lucru consinutu: ci din in-drumarea, ce a avut'o Comisiunea de la V. Consistoriu.

La aceasta negotiare si io am luat u parte.

Ca óre aru fi esituitu altcumu, mai bene ori mai reu si negotiarea cu Bretter et comp. candu asiu fi luat u si io parte in ea: despre aceast'a n'am se vorbescu; destul, ca io n'am luat in ea parte de locu, de-cătu apoi numai am formulat'o facuta.

Ecă dara in cestiunea morii din Bla-sius unu lucru finit; si finit, cu acea dauna a fondului proprietariu, ca de un'a parte mor'a remane cu arenda annuale si celalalte detorintie alle arendatorelor Bret-

ter et comp. asediata la acell'a mai departe cu 4½ anni; — de alta parte teurile de-asupra gatului suntu seurse si cestiunea de desdaunare a Blasienilor si Vezenilor nu mai subverseaza, nice in gradin'a metropo-litana nu mai este apa.

Acumu óre este aci dauna, ori este do-banda: io unulu nu sumu in stare a escalculă, si ni e nu su detoriu a dă pentru ace-socoata nimenu; că-ci nu e fapt'a mea.

Acumu dara vine presentulu, despre care a vorbitu D. Mih. Dániel dupa 11. Ju-niu, prenumu am amentit u mai susu.

(Se va continua).

Dr. Brendusianu.

VARIETATI.

† (Necrologu) Crud'a morte rupse firul vietiei unui maodru si scumpu cri-nisoru. Vetur'a scump'a si neuitavera, fiica a parentelui Mihaiu Sturza, preutu in Sierpreesiu, care in ori ce ne-casu eră nepretiubila consolatiune pen-tru sufletulu intristatiloru săi parenti, a incetat din vietia in 10 Nov. 1874. c. n. Fia-i tierrin'a usiora, éra pre prea intri-stati parenti D-dieu săi mangaie.

(Incunoscintiare si rogare.) Junimea rom. studiosa la scolele innalte din Gratiu, la invitarea „comisiunei supra-veghiatorie“ a societății „Sentinel'a romană“ se intruní in 17. Octobre, a. c. la o adunare gener. a carei scopu a fostu; reconstituirea susnumitei societăți, pre an. scolast.

1874/5, — care si decurse in cea mai buna ordine, alegandu-se de presiedinte: Julianu Filipescu technicu absolutu, — de vpresied. Ioanne N. Cjucianu stud. de medicina, — de secretariu: Ioanne Panea stud. de medicina, — si de cassariu: Georgiu A. Orescu technicu. Cu acesta occasiune furam totodata si insarcinati subscrissii, a esprime — in numele societății, — cea mai forbito multiamita, la tóte acelle on. Redact. si on. Autori, cari binevoira — in decursulu annului trecutu, a sprințui societatea — la realizarea scopului ei, — cu spedarea gratuita a căte unui exemplarul din preștiuitele difu-rii ce redugu respective din opurile ce au edat, — si a-i rogă ca, — luandu in grătiso consideratiune lipsele numerose, cu cari are de a se luptă, ca o societate inca juna, — se binevoiesca a o sprințui si in venitoriu. — Tóte ce privescu societatea sunt a se adressă: Soc. „Sentinel'a romana“ Gratz. Cafè am Botani-schen Garten. Julianu Filipescu, presiedinte. Ioanne Panea, secretariu.

(Socotela publica.) Din occasiunea balului tienutu la scaldele de la Stoiceni in 2. Aug. a. c. in folosulu scolii principale rom. din Lăpușnaru-Ungur. au mai contribuitu, preste summ'a de 91 fl. 53 cr. publicati, inca urmatorii D. Ioanne Andereu, Prepositu Capitul. Michaelu Sierbanu, Can. Demetru Co-roianu, Can. Vasiliu Popu, Can. I. Huza', not. cons. Dr. Victoru Mihali, secretariu metrop. si I. Pasc'a, spiritualu si prefect. semin. căte unu fl. in asiá 7 fl. v. a. care summa allat-ruata cătra cea mai de susu, venitulu curat din Balu face: 98 fl. 53 cr. v. a. Lăpușnaru-Ung 6. Nov. 1874. Petru Codeu Profes. dir. si Catechetu.

Bibliografia.

„Elementariu seu Abecebariu“ pentru scolele romanesco compusu dupa prin-cipiele scriptologiei pure de Basiliu Petri profess. prepar. — Cu unu indreptariu pentru invetiatori. — Sabiu, Editur'a Iuliu Speer. Pretiulu cartii in legatura 35 cruceri. Numele dlui B. Petri este destulua recomandatiune pentru Abecebariu dsalle. Cătu pentru editiune avemu sè observămu, că dl. editoru Speer n'au crutiatu spesele si carteau este intru adeveru superiore celor ce se tiparescu in usulu scoleloru popor. Literalele cele mari sunt si tataie de nou, si cu tote aceste pretiulu cătu se poate de moderat.

„Amiculu Poporului“ Calindariu pre an. 1875. au esituitu de sub tipariu si se affla de vendiare la editorulu său Dl.

Visarionu Romanu in Sabiu. Pretiulu 50 cr. cu tramezarea francata prin posta 56 cr. Cellealte conditiuni se potu vedea d'in annunciu ce se allatura la nr. pres. allu „Fed.“ — Cuprinsul este precat de variat preatatu si instruc-tivu, dupa cum scie atatul de bine să-lu compuna Dl. autoru, care in cursu de mai multi anni si-a dovedit u desterita-te in asta privintia, incat publicul nu mai are trebuinta de recomandare avendu cunoștința d'in experienta propria.

„Concordantia biblica reala“ său lo-curi scripturale in ordine alfabetica si materielor diverse cuprindindu la 500 de obiecte puse in ord. alfab. d. a. sub liter'a A) abdicere, abnegare, ade-veru, adorare, adulteriu, angeru, (bun si reu) antichristu, etc. adeca tote materiale morale si dogmatice privitoare cătra D-dieu, deaproape si noi insi-netc. langa sfârșitul versu e indicat si locul unde se affla in st. scriptura. — Oper'a acesta are se inlesnesca preutelor compunerea predicielor, ne avendu a resolventu pentru căte unu versu tota scriptur'a. — Va cuprinde 40—45 colo-pat. Pretiulu 3 fl. v. a. cu terminu de prenumerat pana la finea lui Ianuarie, 1875. a se respunde dupa primirea opului, de la autorulu Dl. Tit-Budu, assessoru consistoriale in Ghierla (Szamos-Ujvár) in Transilv.

Scrisi mai noi.

Vien'a, 13 Novb. Imperatulu au sosit u aici la 4 ore. — „Nou'a Pressa lib.“ dechiara că publicatiunea notei lui Andrassy in privintia conferintelor vamale cu Peterburgul au urmatu in acelui diuinariu prin mediulocirea unui correspundinte alu seu din Pest'a, care au primitu nota pri-indiscretiunea unui oficialu de la ministeriul de commerciu allu Ungariei, fara că Bartal să fi avutu cunoștința despre acestu indiscretiune a subalternului său. — După scrisi de la Berlin, contele Arnim, cu tota cautiunea cea mare, se affla captivu într-o chilia incuiata a palatiului seu sub preveghiarice unui paditoriu. — Pertratarea procesului său nu se va incepe mai nainte de 3 Dec. a. c. — Repunerea in captivitate a lui Arnim au urmatu nu că s'ar fi ivitou noue impreguri ingreunatorie, ci pentru că procuratur'a de statu au cerutu acesta. — Intrandu consiliarii de politia in chiliile lui Arnim, acestu-a avut unu accessu de friguri nervoase, ceea ce impedece transportarea lui in pinsore.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiator-e-sa la scola de fetiție arrangiata cu Lasi a II. Clasa in oppidulu Siomcut'a-mare, districtul Cetatei-de-Petra se publica concursu cu terminu pana la 15. Decembrie a. c. calend. nou.

Plata fixa este 400 fl. v. a. in bani gata, — 40 fl. bani de quartiru, 15 fl. scripturisticu si lemne de focaritu.

Doritorile de a occupa acestu post sunt invitate a tramite recursele loru bine instruite cătra senatulu scolaru din oppidulu susu numit u inzestrare in sensulu ordinatiunilor reg.

De la concurrente se poftesc:

1) Ca să fia absolvit u cursulu de parandia la vre unu institutu de crescenta de invetatoresse.

2) Sciinti'a limbei romane, magiere si germane.

Siomcut'a-Mare, 25. Octobre, 1874.

Georgiu Micu, primariu Oppidanu.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet. edit. si red. respundiet.